

סיכום הקורס

משתתפי שוק ההון

המשקיעים הפרטיים והמוסדיים

משקיעים פרטיים הם אנשים בודדים המשקיעים את כספם האישי בשוק ההון - החל מסטודנטים צעירים ועד פנסיונרים. כל אחד מהם מגיע עם מטרות שונות ורמות סיכון מגוונות. צעירים יכולים לבחור בהשקעות מסוכנות יותר בתקווה לרווחים גבוהים, בעוד שמשקיעים מבוגרים נוטים לבחור בהשקעות סולידיות שמספקות יציבות והכנסה שוטפת מולם נמצאים המשקיעים המוסדיים - גופים גדולים כמו קרנות פנסיה, חברות ביטוח וקרנות נאמנות. הם מנהלים כספים של אלפי ואף מיליוני חוסכים ולכן עובדים על פי תהליכים מובנים הכוללים ניתוחים מעמיקים, בדיקות נאותות ומערכות מתקדמות לניהול סיכונים.

העידן הדיגיטלי שינה את כללי המשחק לשני הצדדים. המשקיעים הפרטיים נהנים מגישה למידע וכלי מסחר נגישים, בעוד המוסדיים משתמשים בטכנולוגיות מתקדמות לניתוח נתונים. המפגש ביניהם יוצר דינמיקה מעניינת: המוסדיים מוסיפים יציבות ועומק, והפרטיים מוסיפים נזילות וגמישות. דוגמה בולטת לכך היא פרשת גייס־סטופ בשנת 2021, שבה משקיעים פרטיים שהתאגדו ברשתות החברתיות הצליחו להביא לעלייה דרמטית במחיר המניה ולגרום להפסדים עצומים לקרנות גדולות.

המתווכים - ברוקרים, עושי שוק ובנקי השקעות

ברוקרים (סוכני בורסה) הם הגורמים המתווכים ישירות בין המשקיעים לשוק. תפקידם לבצע הוראות קנייה ומכירה של ניירות ערך, ולעיתים גם לספק ייעוץ וכלי ניתוח. חלקם מציעים שירותים מתקדמים עם תמיכה מקצועית, בעוד אחרים מספקים שירותי מסחר בסיסיים בעלויות נמוכות.

עושי השוק הם הגופים שמבטיחים שתמיד יהיה עם מי לסחור. הם מציעים באופן רציף מחירי קנייה ומכירה לניירות ערך ויוצרים נזילות. הרווח שלהם נובע מהמרווח שבין מחיר הקנייה למחיר המכירה. תפקידם קריטי במיוחד במניות או באגרות חוב בעלות מחזורי מסחר נמוכים, והם מסייעים גם בהפחתת תנודתיות.

בנקי ההשקעות הם הארכיטקטים של העסקאות הגדולות. הם מובילים הנפקות של חברות, מיזוגים ורכישות, וגיוסי הון בהיקפים עצומים. הם אינם פועלים כבנק רגיל, אלא מתמקדים בעסקאות פיננסיות מורכבות הדורשות מומחיות וניסיון. משבר 2008 המחיש כיצד קריסה של בנקי השקעות כמו ליהמן ברדרס יכולה לערער את המערכת כולה - הברוקרים איבדו אמון, עושי השוק התקשו לספק נזילות, והמערכת הפיננסית כולה נכנסה למערבולת.

סיכום הקורס

מוצרים הנסחרים בבורסה

הפיקוח והאנליזה – רגולטורים, אנליסטים וחברות ציבוריות

הרגולטורים הם שוטרי התנועה של שוק ההון. בישראל פועלים שלושה מרכזיים: רשות ניירות ערך, הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל ורשות שוק ההון. הם מוודאים שכל הגופים פועלים לפי חוקים ותקנות, שומרים על יציבות המערכת ומגנים על כספי הציבור.

לצד פועלים האנליסטים הפיננסיים – מומחים המנתחים דוחות כספיים, מגמות שוק ונתונים כלכליים, ומתרגמים אותם להמלצות השקעה. עבודתם מאפשרת למשקיעים להבין מגמות ולהחליט אם לקנות, למכור או להחזיק בנייר ערך מסוים. החברות הציבוריות הן אלו שמניותיהן נסחרות בבורסה, והן מחויבות לשקיפות מלאה ולדיווח שוטף על מצבן הפיננסי ועל אירועים משמעותיים. המשמעות היא שהן פועלות "בבית מזכוכית". פרשות כמו קריסת אנרון בארצות הברית או הסדר החוב של קבוצת אי.די.בי בישראל ממחישות עד כמה חשובים שקיפות, פיקוח וניתוח מקצועי – ומה עלול לקרות כשהמערכת אינה פועלת כראוי.

מסר מסכם מהקורס

בקורס זה הכרנו את כל המשתתפים המרכזיים בשוק ההון. התחלנו עם המשקיעים הפרטיים והמוסדיים – הכוחות שמניעים את השוק. המשכנו עם המתווכים – סוכני הבורסה, עושי השוק ובנקי ההשקעות – שמאפשרים לשוק לפעול באופן רציף ויעיל. וסיימנו עם מערכת הפיקוח, הניתוח והשקיפות – הרגולטורים, האנליסטים והחברות הציבוריות. ההבנה של התפקידים והקשרים בין כל המשתתפים האלה חיונית לכל מי שרוצה להבין כיצד שוק ההון פועל וכיצד הוא משפיע על חיינו הכלכליים.